

61 - 72

Mistä nyt 59-60?

Kuusamon

Suomussalmen kiinteitä muinaisjäännöksiä

Jatkoa inventointikertomukseen.

1960

(1959)

(Numerointi jatkuu edellisen vuoden kertomuksesta)

Hossa

61. Iikoski

Maanomistaja: Valtio

Valokuva: 24999

Löydöt KM 15061:1 - 4

Juntusrannasta Kuusamoon johtava maantie ylittää n. 34 km edellisestä paikasta Iikosken, joka laskee Hypäsjärvestä Huosiusjärveen. Maantien itäpuolella, aivan koskenniskan pohjoisrannalla on camping-alue. Sitä vastapäätä, koskenniskan eteläpuolella on Hypäsjärven ja maantien välillä puusto raivattu pois, jäljellä on vain katajikkoa ja matalia taimia. Täällä on caterpillarilla ajettu loivaan rinteeseen suunnilleen maantien levyinen, 20 m pitkä kuoppa. (Karttaluonnos)

Maaperä on hiekkaa. Kuopan seinämissä näkyi jälkiä punertavasta palomaasta. Paikalta löytyi palaneen luun siruja sekä kvartseja, joukossa pari esinettäkin. Alempana, varsinaisella rantahietikolla, ei sen sijaan näkynyt mitään.

62. Torkonluikea

Maanomistaja: Valtio

Valokuva —

Löydöt KM 15057:1-8

Huosiusjärven luoteisosaan laskee pieni Torkonluikea-niminen joki. Sen pohjoisranta on korkea, jyrkkä törmä on vierinyt. Törmän päällä kulkee polku ja n. 1 km järven rannasta löytyi polun kohdalta kvartsiesineitä ja -iskoksia. Näitä oli vain suppealla n. 10 m pitkällä alueella; vierineessä törmässä niitä ei ollut. Selvää kulttuurikerrosta ei paikalla näkynyt.

63. Hoikkasaari

Maanomistaja: Valtio

Valokuvat: 25000

Löydöt KM 15058:1-7

Hossanjärven Hossanlahden suulla sijaitsee pieni ja karea mutkainen saari, Hoikkasaari. Se on samanlainen särkkämuodostuma kuin ne särkät, jotka antavat leimansa varsinkin Hossan seudun metsämaisemille.

Maaperä saarella on kivikkoista, mutta suuria kiviä ei ole paljon. Kasvillisuutena on etupäässä mäntyä ja varpukasvillisuutta.

Kvartsi-iskoksia löytyi kolmesta kohdasta: I saaren länsipään pohjoisrannalta; II saaren keskiosan etelärannalta sekä III saaren itäpäästä, jossa koekuopasta tuli esille myös hiiltä ja palaneita kiviä n. 30 cm:n syvyydeltä.

Saaren keskivaiheilla on kolme kuoppaa, suurin läpimitaltaan 4 m.

64. Hossanlahti W

Maanomistaja: Valtio

Valokuva 25001

Löydöt KM 15060:1-10

Hossanlahden suun länsirannalla, Hoikkasaaren läntisimmän kärjen pohjoispuolella on n. 50 m pitkä ranta-alue, jonka vesirajasta löytyi runsaasti kvartseja. Rantatörmä on n. 2 m korkea ja hiukan sortunut. Sen päältä tuli koekuopista kvartseja ja palanutta luuta. Paikalla oli havaittavissa n. 10 cm vahvuinen punertava kulttuurikerros. Maasto on melko kivetöntä mäntykangasta.

65. Hossanlahti O

Maanomistaja: Valtio

Valokuva 25002

Löydöt KM 15059:1-6

Hossanlahden itärannalla vajaan kilometrin päässä Hossan rajavartioston rakennuksista olevan niemekkeen pohjoisnurkassa on kuluneessa rantatörmässä palaneita kiviä, ilmeisesti sortuneen lieden jätteitä. Törmästä ja rantahietikolta löytyi kvartseja ja siru palanutta luuta. Niemeke on mäntykangasta maaperältään kivetöntä hiekkaa.

Korvua

66. Tammela

Maanomistaja: mv Matti Laatikainen, Ämmänsaari Korvua Tammela
Valokuva 25003

Löydöt KM 15062:1

Korvuanjärven eteläosaan laskee Vääräjärvestä Korvuanjoki. Sen suussa länsipuolella on Tammelan talo. Talon ja Korvuanjärven väliseltä pellolta on aikoinaan löydetty piinuolen katkelma, jota säilytetään Suomussalmen Keskikoulun kokoelmissa. Nyt löytyi pellosta kvartsi-iskoksia. Rannempana niitä ei enää näkynyt ainakaan rantaan johtavalla polulla.

67. Pyhäjoen suu

Maanomistaja: mv Heikki Rieki, os. Ämmänsaari Korvua Kallio
Valokuva 25004

Löydöt KM 15063:1-3

Pyhäjärvestä laskee Korvuanjärveen kaakkoisosaan Pyhäjoki. Sen suun itäpuolella oli Tammelan talon tytär Aira Laatikainen löytänyt kourutaltan (KM 15063:2), ja matkalla löytöpaikalle sama henkilö löysi pohjalaisen tasataltan (KM 15063:1) joen suun länsirannalta. Lisäksi alueelta löytyi hiukan kvartsia. Järven ranta on täällä laakea ja melko kivikkoisen, maasto nousee vain vähän. Täällä kasvaa matalahkoa sekametsää, katajaa, varpuja jne.

68. Kallio Mustanaho

Maanomistaja: mv Heikki Rieki, Ämmänsaari Korvua Kallio
Valokuva 25005

Löydöt KM 15064:1-6; Kainuun Museo: Reikänuija

Korvuanjärven itärannalla, Kallion talosta n. 200 m etelään on mainitun talon Mustanaho-niminen uudispelto. Sitä raivattaessa oli mv Rieki löytänyt reikäkiven, joka hänen toivomuksensa mukaisesti on toimitettu Kainuun Museoon. Paikalla käydessämme löytyi sieltä hioinkiven kannale, kvartsi-iskoksia ja elempää, rantakivikosta sädekiviliuskeinen poikkikirves.

Pelto on raivattu etupäässä kuusta kasvavaan metsään. Maaperä on ollut melko kivikkoista, mutta kivet on kasattu nyt alueen reunoille.

Piispajärvi

69. Anninniemi

Maanomistaja: mv Santeri Moilanen, os. Ämmänsaari Piispajärvi Sutela

Valokuva 25006

Löydöt KM 15065:1-3, ensisiä KM 10727:1-2

Sutelan tila on Piispajärven lounaisosassa sijaitsevalla Susiniemellä. Tämän niemen länsikupeesta pistää Kaislaperän lahteaan pieni Anninniemi. Alue on raivattua peltöä. Aikoinaan siitä on löydetty kaksi kirvestä ja nyt koululaiset Martta Heikkinen ja Pauli Moilanen olivat löytäneet pienen pohjalaisen tasataltan. Myös on paikalla havaittu "nokisia nuotiokiviä". Vain pari kvartsi-iskosta tuli nyt esille ohranellon laidasta.

Ruhtinansalmi

70. Itäranta

Maanomistaja: mv Onni Huttu, os. Ruhtinansalmi Itäranta

Löydöt KM 15056:1-6

Juntusrannan ja Suomussalmen välinen Kiantajärven itänuolitse kulkeva maantie ("Kekkostie") kulkee Juntusrannassa hyvin lähellä Kylmäjärven itärantaa. Sen ja järven väliin jäävällä rantakaistaleella, n. 200 m Itärannan talosta pohjoiseen on runsaasti kvartssia. Maasto on melko kivikkoista ja kulunutta ylempänä, maantien toisella puolella ei kvartseja näkynyt.

71. Kokkoniemi

Maanomistaja: mv Veikko Juntunen, Ruhtinansalmi Kokkoniemi

Löydöt KM 15055:1-6

Kokkoniemi sijaitsee n. 6 km etelään Juntusrannasta vesistön itärannalla. Niemen eteläpuolella on pienen Juohdelahden rannassa hietikkoo, josta löytyi kvartseja ja lisäksi jotain kuonaa. Rannasta maasto nousee melko jyrkästi, siellä on peltoa, laidunta ym. raivattua aluetta.

Puras

72. Hietaniemi

Maanomistaja: emäntä Anna-Maria Kinnunen, Suomussalmi

Puras Hietaniemi

Löydöt KM 15066:1-4

Valokuva 25007

Hietaniemen talo on Puraksen taloista n. 2 km etelään, Hietajärven länsirannalla. Talo on viljelysaukion etelälaidassa. Aukion pohjoisosassa on uudisraivio, joka ulottuu rantaan asti. Tätä raivattaessa oli Aukusti Kinnunen löytänyt reikänuijan puolikkaan (KM 15066:1) sekä hioinkiven. (Viimeksi mainittu, joka jäi taloon, on 27 x 10 x 5 cm suuruinen lähes suorakaiteen muotoinen liuskeenkappale. Sen molempia puolia on käytetty hiomiseen ja toinen puoli on kulunut hiukan kourulle. Löytämisen jälkeen on sillä hiottu myös metallia.)

Lisäksi on paikalta kvartseja, palanutta luuta ja sädekivi-liuske-esineiden sirpaleita.

Maaperä on melko kivikkoista hiekkaa, selvää kulttuurikerrosta ei näy. Pintamaa oli kuorittu caterpillarilla ja suurimmat kivet raivattu pois.

Tästä raiviosta pohjoiseen on mäntymetsää, josta kerrotaan löydetyn "nokisia kiviä". Mitään merkkejä ei siellä nyt ollut havaittavissa, mutta todennäköisesti asuinpaikka ulottuu sinne asti.

Helsinki 30.4.1961

Matti Huurre

KUVA 24999
NÄKYMÄ CAMPING-ALUEELTA ETELÄÄN
ETUALALLA PUIDENTAKANA IIKOSKEN
NISKAA. VASEMMALLA HYPÄSJÄRVI,
KUVAN KESKIVAIHEILLA PENSIDENTAKANA
HIEKKAKUOPPA. OIKEALLA KUUSAMOSTA
JUNTUSRANTAAN KULKEVA TIE.

67

X VALOKUVAN OTTOPAIKKA

0 100 200 m

SUOMUSSALMI

HOSSA

63. HOIKKASAARI

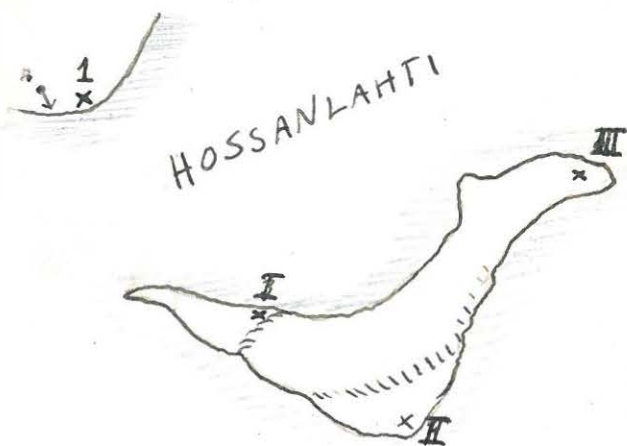
64. HOSSANLAHTI W

KUVA 25000

HOIKKASAAREN ITÄPÄÄ. LIESI AIVAN
PÄÄSSÄ OLEVAN PETÄJÄN LUONA.

0 100 200 m

1. HOSSANLAHTI W

III LIEDEN PAIKKA HOIKKASAARESSA

I-II HOIKKASAAREN LÖYTÖPAIKKOJA

R VALOKUVA 25000

BS VALOKUVA 25000

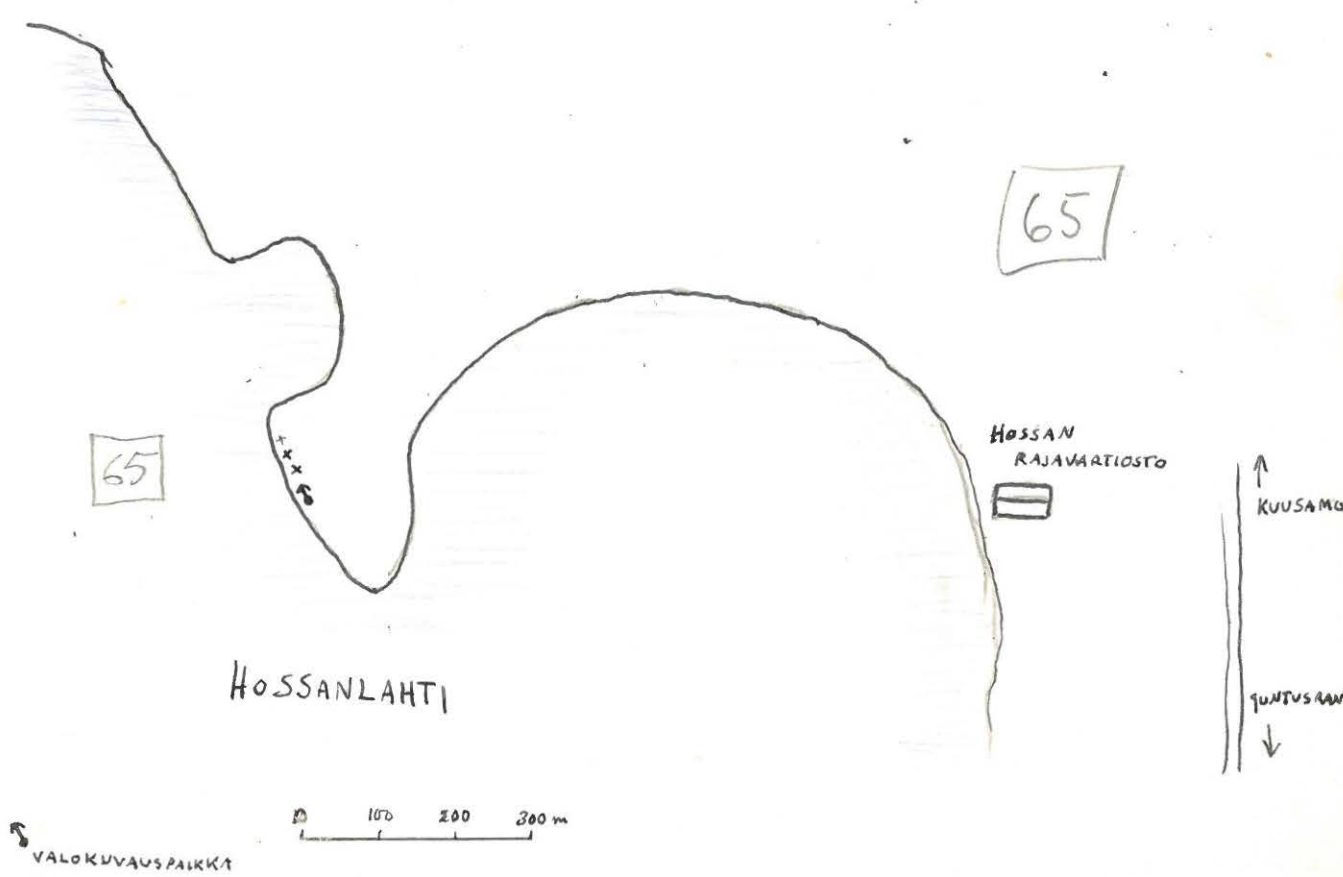
KUVA 25021

HOSSANLAHTI W. VASEMMALTA
PISTÄÄ ESIIN HOIKKASAAREN LÄNSI-
KÄRKI. TAUSTALLA OIKEALLA HÄÄMÖTTÄÄ
HOSSAN TALOJA.

M HILJURE 1960

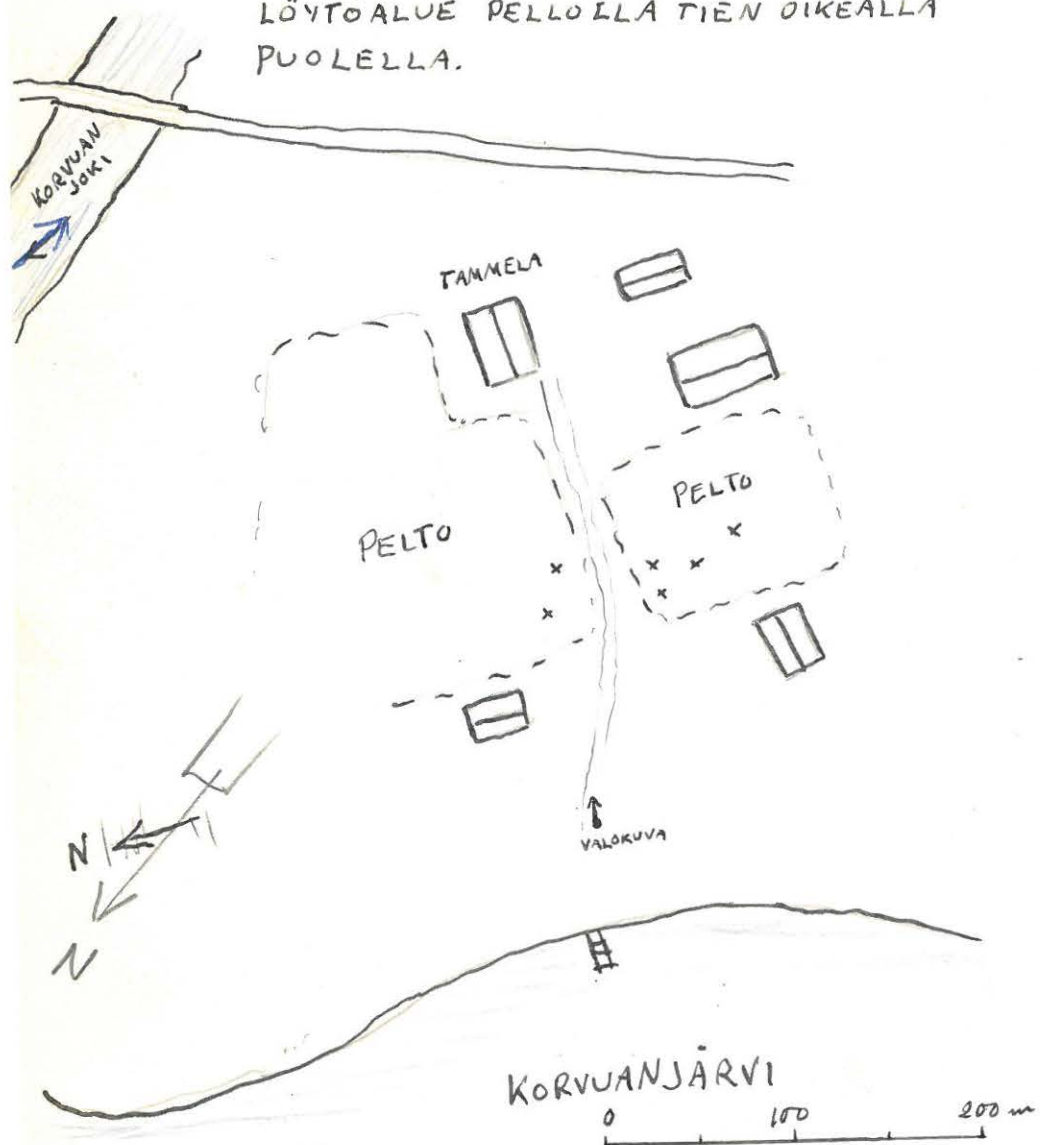
KUVA 25002
VASEMMALLA HOSSANLAHTI. TÖRMÄS-
SÄ NÄKYVÄN KANNON LUONA PALANEITA
KIVIÄ

KUVA 25003
TAMMELAN PIHA RANNASTA PÄIN
LÖYTÖALUE PELLOLLA TIEN OIKEALLA
PUOLELLA.

66

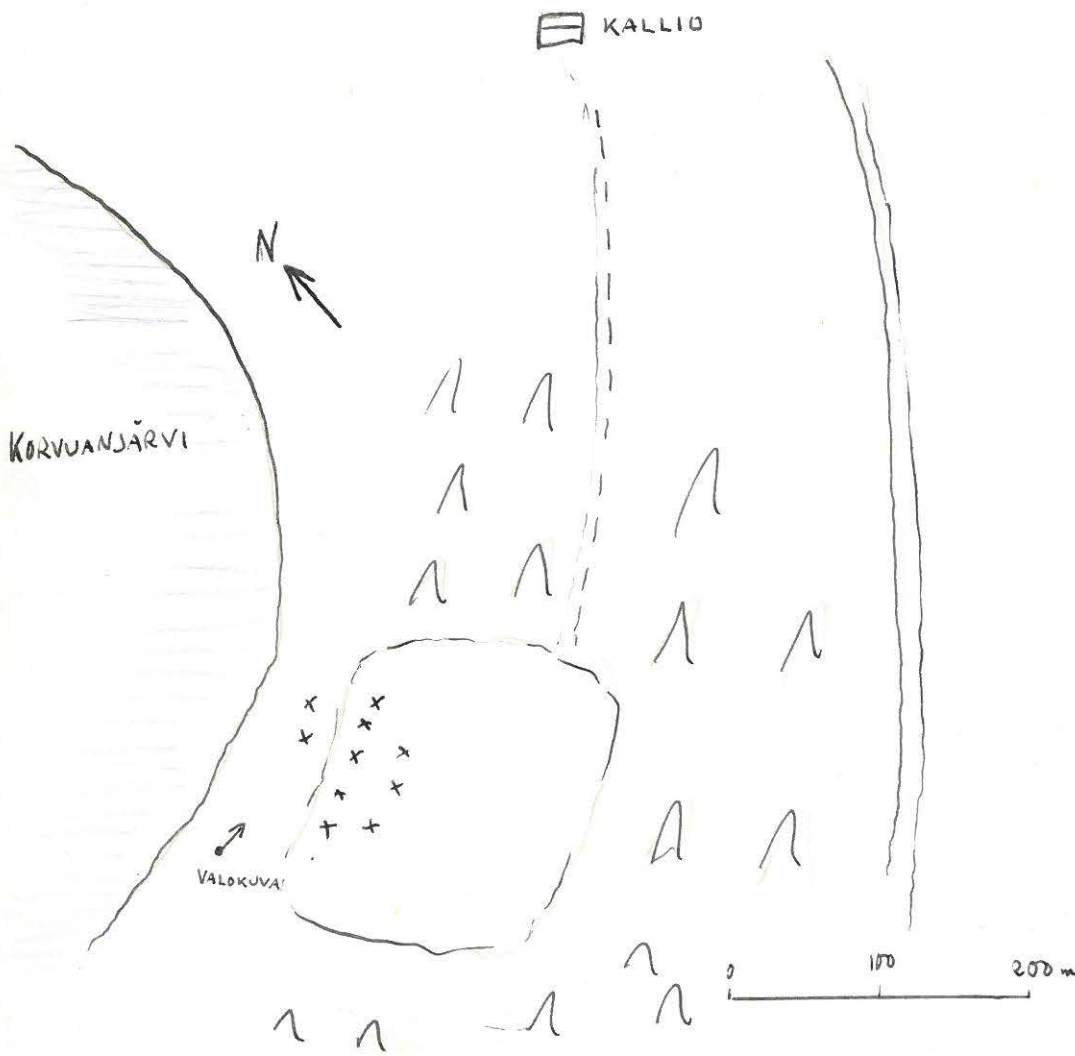

KUVA 25004
 PYHÄJOEN SUU KUVASSA NÄKYVÄN
 TÖRMÄN EDESSÄ. KOURUTALTA (KM 15063:2)
 LÖYTÖPAIKKA KUVAN KESKIVAIHEILLA
 HIUKAN OIKEALLE KORKEIMMASTA MÄNNYSTÄ.
 TASATALTA (KM 15063:1) LÖYTYI RANTA=
 KIVIKOSTA LÄHIMPÄNÄ OLEVAN POJAN
 KOHDALTA.

KUVA 25005
MUSTANAHOON UUDISPELTO OIKEALLA

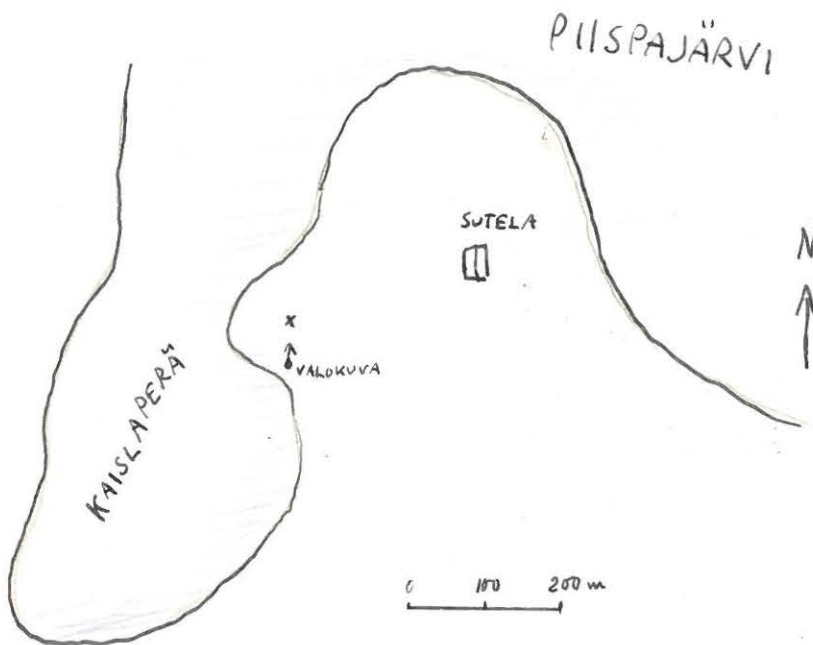

KUVA 25006

SUTELAN PELTOJA, KIRVEITTEN (KM 16727:1-2)
 LÖYTÖPAIKKA SUUNNILLEEN KUVASSA OLEVIENTEN
 IHMISTEN KOHDALLA. KAISLAPERÄN LAHTI
 VASEMMALLA.

69

KUVA. 25007
PELTO RAIVIOTA HIETANIEMENTALON
POHJOISPUOLELLA. VASEMMALLA
HIETAJÄRVI PUIDEN TAKANA.

